

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

דף כא.

א. רבא הוה רגיל דהוה יתיב בתעניתא תרי יומי ... דם תהא אחריתו

יש מחמירים¹ לעשות שני ימים יום הכפורים², משום ספיקא דיומא כשאר ימים טובים³, וצריכין לנהוג כל דיני יום כיפור גם ביום השני, כגון איסור מלאכה ושאר כל דבר הנוהג ביום כיפור ומ"מ לא יתפללו רק תפלה של חול ולא יקראו בתורה אפילו ויחל, וחייבים בהנחת תפילין. אך פיוטים וסליחות יוכלו לומר כרצונם וגם זה לא יאמרו בתוך התפלה רק אחר י"ח. ואין לנהוג בחומרא זו, משום שיש לחוש שיבא⁴ לידי סכנה⁵, כי⁶ באמת מדינא אין לחוש, דאנן בקיאיין בקביעא דירחא. ואין עושין רק משום מנהג שנהגו אבותינו, וביוה"כ לא נהגו אבותינו⁷, א"כ למה ננהוג אנחנו⁸.

¹ רמ"א ונו"כ תרכד ה' ומ"ב טז יז ובב"י "וחסידים ואנשי מעשה באשכנז רגילים לעשות שני ימים יום הכפורים כרבא בסוגיין. ביאור הגר"א שם

² כשחל יוה"כ יום ה' אסורים אחרים להכין להם צרכי שבת בשבילן בע"ש שהוא יו"כ שלהן אך יאכלו עם אחרים שלא הרבו בשבילן. מ"ב שם טז

³ עיין בפסחים דף נד: בתוספות ד"ה לקביעא דירחא, שכתבו אם נסתפק מתי הוקבע החודש, כגון שמהלך במדבר, עושה ב' ימים יום הכיפורים כדין כל ספיקא דאורייתא דאזלינן לחומרא. יד אפרים שם

⁴ כרב נחמן בסוגיין, ובירושלמי פ"א דחלה הלכה א' תמן חשין לצומא רבא תריין יומין א"ל רב חסדא למה אתם מכניסין עצמיכם לספק סכנה חזקה שאין ב"ד מתעצלין בר אבוי דשמואל בר רב יצחק חש על גרמיה ועם תריין יומין אפסיק כרוכיה ודמך ר"ל שנפסקו בני מעיים שלו. ביאור הגר"א שם

⁵ ושמעתי עוד טעם שלא לעשות שני ימים י"כ דכשעושה יום השני י"כ א"כ מאתמול הוי עי"ה ואסור להתענות וא"כ היאך יתענה והוי סתרי אהדדי לכן אין לנהוג כך ומכ"ש למנהגנו שאין מתענין בין יח"כ לסוכות. מג"א ס"ק ז

⁶ כי רוב הצבור אין יכולין להתענות ב' ימים, ולא תקנו בזה לעשות שני ימים ועיין חתם סופר שם שביאר דכל רובא שריא, משום הכי מי שאכל בשר ושוב נמצא שהיה טרפה לא עבד שום איסור, כי כך הדין מעיקרא שיאכל בשר מן הרוב. אמנם כל רובא שיתברר אחר כך ממילא שלא עשה כדין, אין לו להכניס עצמו. משום הכי [אף] דרוב פעמים אין אלול מעובר, מכל מקום היו עושין אפילו סוכות ב' ימים, משום שאפשר שמתברר אחר כך שהיה מן המיעוט, על כן חששו אבותינו ועשו ב' ימים. מה שאין כן יום הכיפורים דאיכא סכנה, ומה יעשה אם כבר נסתכן, על כן אין לו לחוש. ואפילו הכי היו אז חסידים ובעלי כח שידעו שלא יסתכנו, ולא סמכו על הרוב, ועשו ב' ימים יום הכיפורים. אך בזמן הזה דבקיאיין בקביעא דירחא ואין ספק כלל, אם כן אפילו חסידים אין להם להחמיר, שהרי מנהג אבותינו אין כאן שהרי לא נהגו מעולם להתענות ב' ימים.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

י"א⁹ שמי שעשה כן פעם אחת שני ימים אינו יכול לחזור, ועריך לעשות כן כל ימיו דהוי כמו קיבל על עצמו בנדר, אולם יש לזה התרה גם אם עשה כן ג' פעמים אם נתחרט ע"ז ואינו רוצה לעשות כן ורשאי להתיר לעצמו בפני ג' ע"י פתח וחרטה.

ואם התנה בפירוש שאין עושה כן רק שנה זו ואין מקבל על עצמו שיעשה כן בכל שנה א"צ התרה.

⁹ אמנם עיין בהעמק שאלה (שאלתא מו אות ה) שהמתענה בי"א תשרי עובר משום בל תוסיף, שבשלמא שאר הימים טובים, אין בזה בל תוסיף שאנו עושים זאת, כדי לקיים תקנת חז"ל, אבל ביום הכיפורים לא תקנו, וגם אין ספק אולי היום יום כיפור, כיון שאנו בקיאים בקביעה דירחא, אם כן יש בזה משום בל תוסיף, ועיי"ש שסיים שיתכן שאין בזה משום בל תוסיף משום שתענית הוא דבר שאינו ניכר, שאולי מתענה תענית חלום, והוא ידע בעצמו שעושה מחמת חומרא, אבל מכל מקום אסור לומר סליחות ברבים